

cho chính xác.

- Viết thư đối chất với văn phòng tín dụng nếu quý vị tìm thấy bất kỳ các dữ kiện nào đáng nghi hay không chính xác.

Kiểm Soát Trương Mục. Đối chất với ngân hàng về trương mục của quý vị đang bị sử dụng trái phép và ngăn chặn không cho kẻ gian gây thêm thiệt hại cho quý vị bằng cách:

- Đóng hết các trương mục nào đã mở mà quý vị không biết cũng như các trương mục hiện đang bị dùng trái phép. Gọi cho cơ quan an ninh hay chống gian lận của công ty. Sau đó viết thư yêu cầu.
- Thay số danh tính cá nhân (PINs) và ám hiệu (passwords) mới cho các trương mục cũ và mới của quý vị. Tránh những số PINs dễ đoán như ngày sinh tháng đẻ, địa chỉ hay số điện thoại của quý vị.
- Nếu phát hiện được kẻ gian đang dùng trương mục của quý vị, gọi cho công ty có trách nhiệm về trương mục để đối chất về sự gian lận này.
- Yêu cầu có một lá thư chứng nhận các trương mục mà quý vị đối chất đã bị đóng và trương mục bị gian lận đã được xoá đi.

Đề Phòng Thường Xuyên

Duyệt Qua Bản Báo Cáo Tín Dụng của Quý Vị

- Vào trang điện toán của cơ quan Báo Cáo Tín Dụng Hàng Năm (www.annualcreditreport.com) để lấy bản báo cáo hạnh kiểm tín dụng của quý vị miễn phí.
- Duyệt qua bản báo cáo tín dụng của quý vị để xem trong danh sách có các công ty nào quý vị không biết đến, các trương mục quý vị đã không mở và các món nợ quý vị không hề biết.
- Nên biết chắc các chi tiết cá nhân về quý vị là chính xác.
- Đối chất tất cả các chi tiết đáng nghi hay không chính xác về quý vị.

Số An Sinh Xã Hội

- Nạn nhân của những trường hợp gian lận thẻ tín dụng thường tự hỏi họ có xin được thẻ An Sinh Xã Hội mới hay không. Thường là không được.
- Số An Sinh Xã Hội mới không thể giúp quý vị bắt đầu lại được tín dụng của quý vị cho tốt vì các văn phòng báo cáo tín dụng kết hợp hồ sơ với số an sinh xã hội cũ và mới của quý vị.
- Với số An Sinh Xã Hội mới quý vị có thể gặp trở ngại khi nộp đơn xin tín dụng mới vì quý vị không có lý lịch về tín dụng.

- Hãy vào trang điện toán của Sở An Sinh Xã Hội (www.ssa.gov) để biết thêm chi tiết.

Lập Ám Hiệu (password) vào Tất Cả Các Trương Mục

- Lập ra ám hiệu cho thẻ tín dụng, trương mục nhà băng và điện thoại của quý vị.
- Đừng dùng tên hay số dễ đoán.
- Nếu nhà băng của quý vị cần biết họ mẹ của quý vị, nên yêu cầu có một ám hiệu khác.

Sự An Toàn của Máy Vi Tính

- Không bao giờ hồi đáp các emails hỏi về tin tức cá nhân của quý vị. Những công ty hợp pháp không làm như vậy.
- Nếu quý vị muốn biết tại sao mình nhận được các email này, tìm số điện thoại của công ty gửi để hỏi xem sự giao tiếp này có hợp pháp không.
- Kiểm thật kỹ tất cả các địa chỉ mạng điện toán (URLs) khi quý vị viếng mạng. Đánh dấu (bookmark) các trang quý vị thích để quý vị không bị vào các trang giả lập ra để lừa phỉnh quý vị.
- Nên biết chắc trang điện toán quý vị đang coi được bảo đảm an toàn bằng cách kiểm chứng hình dấu hiệu ổ khoá (padlock security symbol) có trong cửa sổ khi truy tìm trên mạng.

Tang Chứng của Sự Phạm Pháp

- Theo luật, những công ty phải cung cấp miễn phí cho quý vị các đơn xin tín dụng giả mạo và các hồ sơ lưu về chuyển giao tiền bạc liên hệ đến vụ ăn trộm tín dụng của quý vị. Quý vị có thể phải trình thẻ căn cước, biên bản cảnh sát, bản khai xác thực (affidavit) trước khi công ty tuân hành luật trên.
- Các bản sao về đơn xin tín dụng và hồ sơ về chuyển giao tiền bạc có thể giúp quý vị chứng minh được sự giả mạo.

Cẩn Thận và Theo Dõi Tin Tức

- Không cho ai tin tức cá nhân của quý vị trừ khi quý vị biết chắc công ty mà quý vị đang giao thiệp có uy tín.
- Không trả lời email hỏi tin tức cá nhân của quý vị như số hay ám hiệu trương mục của quý vị, hoặc kêu quý vị “bấm” vào nút liên kết (link) để vào trang khác.
- Khi quý vị có chuyện cần gọi công ty, dùng số điện thoại ghi trên bản báo cáo trương mục của quý vị hay số trong cuốn niên giám điện thoại.
- Theo dõi tin tức – quý vị nên vào các trang điện toán của các cơ quan giúp người tiêu thụ và cơ sở thương mại để biết các “cảnh giác mưu đồ bắt lương.”

‘Ngưng’ Tín Dụng của Quý Vị

- Một số tiểu bang cho quý vị ngưng bản báo cáo tín dụng của quý vị để ngăn ngừa tín dụng mới được ban hành dưới tên của quý vị.
- Một số các tiểu bang này chỉ cho quý vị ngưng bản báo cáo tín dụng của quý vị khi quý vị là nạn nhân của vụ ăn trộm danh tính cá nhân hay các tin tức cá nhân của quý vị bị lọt ra ngoài vì sự sơ hở về an ninh của công ty trong lúc đó.
- Muốn bãi bỏ việc ngưng bản báo cáo tín dụng, quý vị phải trả một lệ phí khi quý vị nộp đơn xin tín dụng. Việc ngưng bản báo cáo tín dụng này có thể làm chậm trễ việc xin “tín dụng có liền” (instant credit) hay các đơn xin tín dụng khác.
- Nếu tiểu bang của quý vị cho phép, xin liên lạc với ba cơ quan báo cáo tín dụng để ngưng bản báo cáo tín dụng của quý vị.

Các Chi Tiết Phụ Trợ

FTC Identify Theft Clearinghouse. Cơ Quan FTC cung ứng tài liệu giáo dục và đơn khiếu nại trên trang điện toán của FTC về nạn ăn trộm danh tính cá nhân (www.ftc.gov/idtheft) hay qua điện thoại khẩn về ăn trộm danh tính cá nhân số 877-438-4338.

Bản Báo Cáo Tín Dụng Miễn Phí. Cách 12 tháng, quý vị có thể xin một bản sao báo cáo tín dụng miễn phí của quý vị ở trang điện toán (www.annualcreditreport.com) hay gọi số 877-322-8228.

Consumer Action www.consumer-action.org

221 Main St., Suite 480
San Francisco, CA 94105
415-777-9635

523 West Sixth St., Suite 1105
Los Angeles, CA 90014
213-624-8327

E-mail: hotline@consumer-action.org
Có nói tiếng Trung Hoa, Anh, và Tây Ban Nha.

consumer action
Education and advocacy since 1971

Ấn bản này được phát hành bởi Consumer Action với sự hợp tác của Capital One Services, Inc. Để biết thêm chi tiết, viếng thăm trang điện toán của MoneyWise (www.money-wise.org). © Consumer Action 2006

Prevention and Clean Up ID Theft (Vietnamese version).

PHÒNG CHỐNG VÀ DỆP SẠCH

TRỘM TÍN DỤNG GIAN LẬN TRƯƠNG MỤC

MONEY WISE

MỘT HỢP TÁC GIỮA CONSUMER ACTION
VÀ CAPITAL ONE

Kẻ trộm danh tính cá nhân là kẻ giả mạo danh tính của người khác để trục lợi trái phép hay kẻ trộm muốn trốn đàng sau một danh tính mới. Trộm danh tính cá nhân (*identity theft hay ID theft*) xảy ra khi kẻ giả mạo dùng các tin tức cá nhân của quý vị để làm chuyện gian lận hay phạm pháp.

Gian lận tương mục xảy ra khi một người nào đó lấy số thẻ tín dụng hay tin tức tương mục ngân hàng của quý vị để xài hay rút tiền.

Trong số các dữ kiện cá nhân có thể bị dùng để trộm danh tính cá nhân và gian lận bao gồm tên của quý vị, số thẻ An Sinh Xã Hội, ngày sinh, tên họ của người mẹ, bản báo cáo tín dụng, số bằng lái xe và thẻ tín dụng cũng như số tương mục nhà băng.

Phòng chống nạn trộm danh tính cá nhân là điều đáng làm vì nạn nhân tốn nhiều thời giờ và tiền bạc để dẹp sạch các hồ sơ tín dụng của họ. Các nạn nhân có thể bị mất việc và cơ hội mướn chỗ ở, không mướn được tiền mua nhà, xe và tiền học và ngay cả bị bắt giam cho các vụ truy nã của người khác hay bị tình nghi phạm pháp.

Nếu quý vị đã là nạn nhân, quý vị cần hành động ngay để dẹp sạch các vấn đề gây ra bởi nạn trộm danh tính cá nhân và gian lận tương mục cũng như giảm bớt sự thiệt hại cho đời sống của quý vị. (Xem phần “Dẹp Sạch Trộm Danh Tính Cá Nhân”).

Phòng Chống Trộm Danh Tính Cá Nhân và Gian Lận Tương Mục

Tín Dụng của Quý Vị

- Kiểm soát bản báo cáo tín dụng của quý vị thường xuyên. Cứ cách 12 tháng, quý vị có thể xin được các bản sao báo cáo tín dụng miễn phí tại trang điện toán của Báo Cáo Tín Dụng Hàng Năm (www.annualcreditreport.com) hay gọi số 877-322-8228.
- Trước khi quý vị vứt bỏ các giấy tờ và thư có số An Sinh Xã Hội, các số tương mục và các dữ kiện cá nhân khác của quý vị, nên cắt vụn hay xé nó ra từng mảnh nhỏ.

Danh Tính Cá Nhân

- Đừng mang thẻ An Sinh Xã Hội trong ví nhỏ hay ví xách tay của quý vị. Học thuộc lòng số thẻ An Sinh Xã Hội.
- Lúc nào cũng dòm chừng ví nhỏ và ví xách tay của quý vị. Ở sở làm, giữ ví xách tay của quý vị trong ngăn kéo hay tủ có khoá. Đừng treo ví xách tay vào ghế ngồi tại nhà hàng.
- Nếu số An Sinh Xã Hội của quý vị có trong bằng lái xe của quý

vị, nên yêu cầu xoá nó đi – quý vị có quyền làm điều này chiếu theo luật liên bang.

- Kiểm chứng với nơi quý vị làm việc là họ giữ số thẻ An Sinh Xã Hội và các dữ kiện cá nhân khác trong nơi có khóa và chìa khóa.
- Hạ thấp giọng xuống khi quý vị cung cấp số An Sinh Xã Hội và các chi tiết bảo mật khác tại ngân hàng và văn phòng bác sĩ.

Dữ Kiện Tài Chánh

- Kiểm qua các bản báo cáo tài chánh và hoá đơn ngay khi quý vị nhận được. Báo cáo cho công ty ngay lập tức về bất kỳ các chuyển giao tiền bạc nào trái phép.
- Khoá hộp thư của quý vị lại. Bỏ vào thùng thư của bưu điện các thư gửi có ngân phiếu trong đó –đừng để nó ở trong hộp thư không khoá của quý vị hay tại phòng khách của chung cư.
- Trong nhà, dấu kín các dữ kiện bảo mật như các bản báo cáo tài chánh của ngân hàng và của thẻ tín dụng hoặc các hồ sơ bảo hiểm, v.v., ở nơi mà khách khứa và nhân viên không thấy được.
- Tại các máy rút tiền tự động (ATMs), che lại phím bấm số danh tính cá nhân (PIN) khi bấm ám hiệu của thẻ tín dụng và thẻ khấu trừ (*debit card*).
- Cố gắng để mất tới thẻ tín dụng của quý vị khi quý vị đưa cho người bán hàng hay hầu bàn.
- Khi quý vị đặt thêm ngân phiếu mới, trông chừng để biết chắc nó sẽ được gửi tới hộp thư có khóa.

Điện Thoại và Mạng Điện Toán

- Đừng bao giờ trả lời các yêu cầu qua điện thoại hay qua *email* về các dữ kiện cá nhân, cho dù các lời yêu cầu có khẩn thiết như thế nào. Tìm số điện thoại của công ty trên mạng điện toán hay trong cuốn niên giám điện thoại và gọi hỏi xem nếu như các sự yêu cầu này là chính đáng.
- Đừng cung cấp các dữ kiện cá nhân bảo mật khi nói trên điện thoại di động.
- Đừng đưa các dữ kiện cá nhân qua điện thoại, qua thư, hay trên mạng điện toán ngoại trừ quý vị là người gọi hay quý vị biết rõ công ty hay người quý vị đang tiếp xúc.

Tiếp Thị (Marketing)

- Đọc bản thông báo về luật bảo vệ sự riêng tư do ngân hàng

của quý vị đưa, để quý vị hiểu cách họ sử dụng dữ kiện về quý vị cho dịch vụ tiếp thị.

- Nếu quý vị không muốn nhận được các quảng cáo chấp thuận trước tín dụng (*preapproved credit*), gọi số 888-5OPT-OUT (567-8688) để chấm dứt chuyện này.
- Nên cẩn thận trong việc đưa các dữ kiện về bản thân quý vị. Đặt câu hỏi tại sao một thương nghiệp lại cần đến số An Sinh Xã Hội, tên họ của người mẹ hay các dữ kiện khác.

Có Phải Quý Vị Đã Là Nạn Nhân?

Nạn trộm danh tính cá nhân được gọi là “tội ác trong bóng mờ” vì các nạn nhân có thể không biết là danh tính của họ đã bị đánh cắp. Các bước sau đây có thể giúp quý vị tìm biết việc trộm danh tính cá nhân:

- Theo dõi bản báo cáo tín dụng của quý vị.** Quý vị có thể xin được bản báo cáo tín dụng hàng năm miễn phí từ ba văn phòng báo cáo tín dụng lớn toàn quốc. Vào trang điện toán của cơ quan báo cáo tín dụng hàng năm (www.annualcreditreport.com) để lấy bản báo cáo miễn phí. Duyệt qua bản báo cáo của quý vị để coi có các tương mục nào quý vị không nhận ra hay các chi tiết từ các công ty mà quý vị không hề giao dịch với họ.
- Kiểm soát thư từ** để biết hoá đơn, bản báo cáo thẻ tín dụng và các thư khác bị mất mà quý vị đang chờ nhận được. Một hoá đơn bị thất lạc có thể là một kẻ gian đã lấy đi tương mục của quý vị và họ đã thay đổi địa chỉ gửi thư của quý vị.
- Điều tra ngay lập tức** các vụ mua sắm, xài thẻ, hoá đơn hay các cú gọi đòi nợ bí mật. Nếu quý vị nhận được một thẻ tín dụng mà quý vị không nộp đơn xin, tìm ra một vụ sử dụng thẻ của quý vị một cách khác lạ, hay nhận được cú gọi hoặc các thư từ văn phòng đòi nợ về các hoá đơn mà quý vị không biết đến, nên gọi cho công ty ngay lập tức để trình bày vấn đề.
- Chất vấn về việc cho tín dụng.** Nếu quý vị biết quý vị có hạnh kiểm tín dụng tốt, nhưng đơn xin một thẻ tín dụng mới của quý vị bị bác, đây có thể là dấu hiệu của nạn ăn trộm danh tính cá nhân. Khi quý vị bị khước từ một thẻ tín dụng, quý vị có thể xin được một bản sao báo cáo tín dụng miễn phí từ văn phòng tín dụng mà công ty cho vay sử dụng.

Dẹp Sạch Nạn Trộm Danh Tính Cá Nhân

Nếu quý vị khám phá ra mình là nạn nhân của một vụ trộm danh tính cá nhân, nên làm các bước sau đây để lấy được tang chứng phạm pháp và giới hạn sự thiệt hại:

Lập Hồ Sơ Tội Ác. Điền đơn báo cáo cảnh sát tại ty cảnh sát địa phương của quý vị.

- Lấy một bản sao biên bản của cảnh sát và ghi lại số hồ sơ khiếu nại biến cố này của quý vị.
- Đồng thời quý vị cũng nên liên lạc với các cơ quan công lực tiểu bang và liên bang phù hợp (cảnh sát, binh đoàn tiểu bang, văn phòng biện lý, FBI, Dịch Vụ Công An Chìm Tiểu Bang, Cơ quan FTC hay Cơ Quan Thanh Tra Bưu Điện (*the U.S. Postal Inspection Service*)).
- In ra một bản khai xác thực (*affidavit*) miễn phí về ăn trộm danh tính cá nhân từ trang điện toán của FTC (www.ftc.gov/idthef) và điền đơn.
- Lấy tang chứng của các tương mục giả mạo (*xem phần “Kiểm soát tương mục*).

Sử Dụng Báo Động Gian Lận (Fraud Alerts). Đặt một báo động gian lận trong bản báo cáo tín dụng của quý vị để giúp ngăn chặn các kẻ trộm danh tính cá nhân mở tương mục.

- Chọn loại báo động đầu tiên (*initial alert*) mà nó có hiệu lực trong bản báo cáo tín dụng của quý vị ít nhất là 90 ngày, hay một báo động gia hạn (*extended alert*) có hiệu lực trong bảy năm. Với loại báo động gian lận, danh tính của quý vị phải được kiểm chứng trước khi một tín dụng mới được cấp phát, vì thế quý vị cần có thêm thời gian để mở một tín dụng mới.
- Để đặt một báo động vào trong bản báo cáo tín dụng của quý vị, liên lạc với bất kỳ một trong ba văn phòng báo cáo tín dụng chính: Equifax: 800-525-6285, www.equifax.com; Experian: 888-397-3742, www.experian.com, hay Trans-Union: 800-680-7289, www.transunion.com.
- Luôn luôn yêu cầu có được một bản báo cáo tín dụng miễn phí mà quý vị toàn quyền có khi đặt báo động gian lận (loại báo động đầu tiên cho quý vị thêm một bản báo cáo tín dụng miễn phí; loại báo động gia hạn, cho quý vị hai bản báo cáo tín dụng miễn phí trong vòng 12 tháng.)
- Duyệt qua bản báo cáo tín dụng thật kỹ để xem trong danh sách có công ty nào quý vị không hề giao dịch với họ, các tương mục nào quý vị đã không mở và các món nợ quý vị không hề biết. Nên coi cho rõ các dữ kiện cá nhân của quý vị